

Stina Salmonsson
Måltidschef
Stina.Salmonsson@Trelleborg.se
0410-73 47 43

Schemaläggning av skolluncher

Ärendebeskrivning

Vid sammanträde den 11 mars 2020 (BIN 2020-03-11, §37) beslutade bildningsnämnden

att (1) bildningsnämnden ge bildningsförvaltningen i uppdrag att utreda schemaläggning av skolluncher i Trelleborgs skolor,

att (2) i utredningen bedöma effekterna på matsvinn, arbetsmiljö och ekonomi och andra effekter, samt

att (3) återkomma till bildningsnämnden under våren 2020.

Bildningsförvaltningen har utrett möjligheterna att schemalägga skolluncherna i enlighet med bildningsnämndens uppdrag. Utbildningschef med ansvar för grundskolan, rektorerna i grundskolan samt enhetschefer och kökschefer inom måltidsavdelningen har informerats och fått komma med synpunkter.

Beredning

Bildningsnämnden har sedan den 1 september 2019 övertagit ansvaret för måltidsverksamheten med servering av frukost, lunch och mellanmål i förskola och skola med fritidshem. Måltiderna i skolan har stor betydelse för elevernas hälsa, sociala gemenskap, trivsel och inte minst lärande. En bra skollunch som hamnar i magen ger mätta elever med goda förutsättningar att orka fokusera på skolarbetet. Mätta och nöjda elever bidrar till en gladare och lugnare stämning på och mellan lektionerna. Bra skolmåltider kan också bidra till att grundlägga hållbara matvanor – för både hälsan och miljön. Bra måltider förutsätter en helhetssyn på måltiderna och lyhördhet för matgästernas behov och önskemål. Måltidsavdelningen arbetar med Trelleborgs kommuns måltidspolicy och Livsmedelsverket har tagit fram *Måltidsmodellen* för offentliga måltider i skola.

Modellen består av sex pusselbitar, som alla är viktiga för att matgästen ska må bra av maten och känna matglädje.

- *God och Trivsamt* - Att måltiden upplevs som god och trivsamt är viktigt för att maten ska hamna i magen.
- *Näringsriktig och Saker* - En bra måltid är även näringsriktig och säker att äta.

- *Hållbar* - Med hållbar avses måltider som bidrar till en hållbar utveckling. Tonvikten läggs på miljö men social hållbarhet, det vill säga bra livsvillkor för människor är också en viktig dimension.
- *Integrerad* - Med integrerad menas att måltiden tas tillvara som en resurs i verksamheten, exempelvis i den pedagogiska verksamheten eller i omvårdnaden.

Matsvinn är således ett av flera viktiga fokus för utveckling av mat och måltider och måltidsavdelningen och skolorna arbetar nu med olika åtgärder för att minska matsvinn genom att arbeta med projekt, mäta och dokumentera beställnings-, tillagnings-, uppläggnings- och tallrikssvinn i DKAB enhet för att kunna skapa lokala mål och formulera utvecklingsarbete. En ytterligare åtgärd för att minska tallrikssvinn kan vara att schemalägga skollunchen i grundskolan med en förstärkning av uppdraget i den pedagogiska måltiden.

Måltiderna i grundskolan är viktiga och under februari har samtliga skolor fått ett gemensamt dokument kring de pedagogiska måltiderna som med detta förslag skulle kunna stärkas ytterligare. För elever i förskoleklass/fritidshem äter en pedagog per 10 elever, i grundskolan äter en pedagog per 20 elever/klass eller grupp. För elever i särskola eller resursskola äter det antal pedagoger som rektor anser lämpligt.

Rektorerna ser positivt på att schemalägga måltiderna och göra dem obligatoriska för eleverna. I rektors inre organisation och schemaläggning finns dock flera variabler som måste tas hänsyn till. Att undervisning bedrivs av behöriga och legitimerade lärare är grunden för elevernas schema. Även till exempel tillgång till specialsalar, delade tjänster mellan skolor, busstider och utlägg av personals lagstadgade rätt till 30 min rast efter att ha arbetat i 5 h måste tillgodoses. Olika skolor har lite olika möjligheter.

Pedagogisk måltid innebär att pedagogen äter lunch tillsammans med eleverna. Äter man inte ”pedagogiskt” går det bra att bekosta sin egen måltid och äta i skolans restaurang. Medhavd mat intas i skolans personalrum. Vid en pedagogisk måltid ansvarar pedagogen för hela måltidssituationen, både i matkön, vid matbordet och när man dukar av och plockar undan.

För en schemalagd pedagogisk måltid gäller redan under våren 2020 följande:

- Pedagogen sitter tillsammans med barnen/eleverna och interagerar med dem, följer upp att eleverna plockar undan och torkar av både bord och stol efter sig. I uppdraget ingår att prata med eleverna, både om maten och vardagliga ting. Pedagogen uppmuntrar elever att våga prova nytt samt träna på att formulera sina smakupplevelser på ett mer utvecklat sätt än att det är ”gott” eller ”äckligt”. Pedagogen tvingar inte elever att äta upp. Vi stöttar dem istället i att lägga upp lagom stora portioner och smaka lite först.
- Det är obligatoriskt för alla elever att äta. Den gemensamma måltiden schemaläggs i minst 20/25 minuter för samtliga elever.
- Den pedagogiska måltiden bör utgå från tallriksmodellen.
- Skolans ordningsregler eller matsalsregler gäller.

Utredningen fastslår att en välfungerande pedagogisk måltid, arbete med måltidsmiljön troligtvis ger effekter i en bättre arbetsmiljö för både pedagoger, måltidspersonal och elever, men också att pedagogernas grundläggande kunskap i t.ex. måltidspedagogik, näringslära, matsvinn och specialkost kommer att behöva utvecklas vilket kan ske i samarbete med måltidsavdelningen under hösten 2020. Arbetet med detta inleddes våren 2020 men på grund av Corona har utbildningar flyttats till höstterminen. Utredningen omfattar inte någon ekonomisk djupare analys. Genomförandet kräver inte någon utökning av antalet pedagogiska måltider men kan ha en positiv effekt på arbetsmiljö, integration mat och måltider i undervisningen samt en positiv effekt på skolors miljö och hållbarhetsarbete med fokus på t.ex. matsvinn, matens ursprung, odling, djurhållning och miljöfrågor.

Sammantaget ställer sig bildningsförvaltningen positiv till att ge rektorerna i grundskolan i uppdrag att säkerställa schemalagda måltider under läsåret 2020/2021, för återrapportering till bildningsnämnden senast i juni 2021. Arbetet måste utformas utifrån lokala förutsättningar och med inflytande från eleverna på varje skola.

Förslag till beslut

Bildningsförvaltningen föreslår bildningsnämnden besluta

att godkänna förvaltningens utredning.

att uppdra åt bildningsförvaltningen att via rektorerna genomföra schemalagda skolluncher i grundskolan läsåret 2020/2021.

att bildningsförvaltningen återkommer till bildningsnämnden senast i juni 2021 med en återrapportering från enheterna där även elevernas synpunkter redovisas.

Skickas till

-

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag BIN 2020-03-11 § 37 - Förslag från KD och M om schemaläggning av skollunch